

Carlos Ruiz Zafón

Umbra vîntului

Traducere din limba spaniolă
și note de Dragoș Cojocaru

POLIROM
2013

Cuprins

<i>Cimitirul Cărților Uitate</i>	7
<i>Zile de cenușă — 1945-1949</i>	13
<i>Sărăcie lucie — 1950-1952</i>	51
<i>Năravul din naștere — 1953</i>	81
<i>Orașul umbrelor — 1954</i>	105
<i>Nuria Monfort : Amintiri cu fantome — 1933-1955</i>	355
<i>Umbra vântului — 1955</i>	441
<i>27 noiembrie 1955 — Post-mortem</i>	459
<i>1956 — Apele de martie</i>	465
<i>1966 — Dramatis personae</i>	475

Pe mine, apariția subită a lui Fumero în relatarea părintelui Fernando Ramos mă înghețase, însă efectul asupra lui Fermín fusese fulgerător. Pălise și mâinile îi tremurau.

— Mi-a scăzut tensiunea, improviză Fermín cu un firicel de voce. Uneori, clima asta catalană ne mortifică pe noi, cei din sud.

— Pot să vă ofer un pahar cu apă? întrebă preotul, consternat.

— Dacă luminăția voastră nu vedeți nici un inconvenient... Și poate o ciocolătică, pentru treaba cu glucoza...

Sacerdotul îi turnă un pahar cu apă, pe care Fermín îl sorbi cu aviditate.

— N-am decît bomboane cu eucalipt. Vă convin?

— Dumnezeu să vă răsplătească.

Fermín înghiți un pumn de bomboane și, pe dată, păru să-și recupereze întru cîtva culoarea.

— Băiatul acesta, copilul portarului ce și-a pierdut în chip eroic scrotul apărînd coloniile, sînteți sigur că se numea Fumero, Francisco Javier Fumero?

— Da. Întru totul. Îl cunoașteți cumva?

— Nu, intonarăm amîndoi în polifonie.

Părintele Fernando se încruntă.

— N-ar fi de mirare. Francisco Javier a ajuns, în cele din urmă, un personaj de o tristă celebritate.

— Nu sîntem siguri că vă înțelegem...

— Mă înțelegeți de minune. Francisco Javier Fumero e inspector-șef al Brigăzii Criminale din Barcelona, iar reputația lui se întinde, cu asupra de măsură, și pînă la noi, cei care nu ieșim din această incintă. Iar dumneavoastră, cînd i-ați auzit numele, v-ați făcut mai mic cu cîtiva centimetri, aș zice.

— Acum, că domnia voastră l-ați menționat, parcă numele îmi sună oarecum familiar...

Părintele Fernando ne privi bănuitor.

— Băiatul acesta nu este fiul lui Julián Carax. Greșesc?

— Fiul spiritual, eminență, ceea ce moralicește atîrnă mai greu.

— În ce soi de belea sînteți vîriți? Cine v-a trimis?

Am avut atunci certitudinea că eram pe punctul de a fi alungați în șuturi din biroul preotului și am optat pentru a-l

reduce la tăcere pe Fermín și, o dată și bună, pentru a juca pe cartea onestității.

— Aveți dreptate, părinte. Julián Carax nu e tatăl meu. Însă nu ne-a trimis nimeni. În urmă cu câțiva ani am dat, din întâmplare, peste o carte a lui Carax, o carte ce fusese dată dispărută, și de atunci am încercat să aflu mai multe despre el și să lămuresc împrejurările morții sale. Domnul Romero de Torres mi-a acordat ajutorul său...

— Care carte?

— *Umbra vântului*. Ați citit-o?

— Am citit toate romanele lui Julián.

— Le mai aveți?

Preotul tăgădui.

— Pot să vă întreb ce-ați făcut cu ele?

— Cu câțiva ani în urmă, cineva a intrat în camera mea și le-a dat foc.

— Bănuiți pe cineva?

— Bineînțeles. Pe Fumero. Nu de asta vă aflați aici și domniile voastre?

Fermín și cu mine am schimbat o privire perplexă.

— Inspectorul Fumero? De ce-ar dori el să ardă cărțile astea?

— Cine altcineva? În ultimul an pe care l-am petrecut împreună la colegiu, Francisco Javier a încercat să-l omoare pe Julián cu pușca lui taică-său. Dacă Miquel nu l-ar fi oprit...

— De ce a încercat să-l omoare? Julián fusese singurul lui prieten.

— Francisco Javier era obsedat de Penélope Aldaya. Nimeni nu știa asta. Cred că Penélope însăși nu băgase de seamă că băiatul exista. A păstrat secretul ani la rând. Pe cât se pare, îl urmărea pe Julián fără știrea acestuia. Cred că, într-o zi, l-a văzut sărutînd-o. Nu știu. Ceea ce știu e că a încercat să-l omoare în plină zi. Miquel Moliner, care nu avusese niciodată încredere în Fumero, s-a aruncat asupra lui și l-a oprit în ultima clipă. Gaura glonțului încă se mai poate vedea la intrare. Ori de câte ori trec pe-acolo, îmi amintesc de ziua aceea.

— Ce s-a întâmplat cu Fumero?

— El și familia lui au fost expulzați din incintă. Cred că pe Francisco Javier l-au virit o vreme într-un internat. N-am

mai știut nimic de el vreo doi ani, pînă cînd mama lui a murit într-un accident de vinătoare. N-a existat un asemenea accident. Miquel avusese dreptate de la bun început. Francisco Javier Fumero e un asasin.

— Dacă v-aș povesti... băgăi Fermín.

— Păi, n-ar fi de prisos să-mi povestiți domniile voastre cîte ceva: ceva veridic, ca să mai schimbăm.

— Vă putem spune că nu Fumero v-a ars cărțile.

— Atunci, cine?

— Cu toată siguranța, a fost un bărbat cu fața desfigurată de foc, care își spune Lain Coubert.

— Nu cumva e...

Am încuviințat.

— Numele unui personaj al lui Carax. Diavolul.

Părintele Fernando se lăsă pe spate în fotoliu, aproape la fel de descumpănit ca și noi.

— Ceea ce pare din ce în ce mai limpede e că Penélope Aldaya se află în centrul întregii chestiuni, iar despre ea știm cel mai puțin, remarcă Fermín.

— Aici nu cred că vă pot ajuta. Abia dacă am văzut-o, de la distanță, de vreo două-trei ori. Ceea ce știu despre ea e ce mi-a povestit Julián, adică foarte puțin. Singura persoană pe care am auzit-o vreodată pomenind numele Penélopei a fost Jacinta Coronado.

— Jacinta Coronado?

— Doica Penélopei. I-a crescut pe Jorge și pe Penélope. Îi iubea la nebunie, mai ales pe Penélope. Uneori, venea la colegiu să-l ia pe Jorge, fiindcă lui don Ricardo Aldaya nu-i plăcea ca odraslele lui să iasă nici o secundă de sub vigilența cuiva din casă. Jacinta era un înger. Auzise că eu și Julián eram băieți cu mijloace modeste și întotdeauna ne aducea cîte ceva de-ale gurii, fiindcă credea că facem foamea. Eu îi spuneam că tata e bucătar, să n-aibă nici o grijă, că de mîncare nu duceam lipsă. Dar ea stăruia. Eu o așteptam uneori și stăteam de vorbă cu ea. Era femeia cea mai bună pe care am cunoscut-o vreodată. N-avea copii, nici vreun logodnic de care să se fi știut. Era singură pe lume și își dăruise viața pentru a crește copiii familiei Aldaya. O adora pe Penélope din tot sufletul. Încă mai vorbește despre ea...

— Mai păstrați legătura cu Jacinta?

— O vizitez din cind în cind la azilul Santa Lucia. Ea n-are pe nimeni. Domnul Dumnezeu, din rațiuni ascunse înțelegerii noastre, nu întotdeauna ne răsplătește în viață. Jacinta e o femeie înaintată în vîrstă și a rămas la fel de singură cum a fost dintotdeauna.

Fermín și cu mine am schimbat o privire.

— Și Penélope? N-a vizitat-o niciodată?

Privirea părintelui Fernando era un puț de beznă.

— Nimeni nu știe ce s-a ales de Penélope. Fata asta era viața Jacintei. Cind familia Aldaya a plecat în America și ea a pierdut-o, a pierdut tot ce avea.

— De ce n-au luat-o cu ei? A plecat și Penélope în Argentina, cu restul familiei? am întrebat eu.

Preotul ridică din umeri.

— Nu știu. Nimeni n-a mai văzut-o pe Penélope și n-a mai auzit de ea după 1919.

— Anul cind Carax a plecat la Paris, observă Fermín.

— Trebuie să-mi promiteți domniile voastre că n-o veți agasa pe biata bătrînă ca să-i dezgropați amintiri dureroase.

— Drept cine ne luați, preasfîințite? întrebă Fermín, miniat.

Bănuind că nu va mai scoate nimic de la noi, părintele Fernando ne puse să jurăm că îl vom ține la curent cu tot ce aflăm. Ca să-l liniștească, Fermín se puse să jure pe un Nou Testament ce zăcea pe masa de scris a preotului.

— Lăsați în pace Evangheliile. Îmi s'junge cuvîntul dumnea-voastră.

— Nu lăsați să vă scape nici o ocazie, așa-i? Părinte, ce fiară sînteți!

— Haideti, vă însoțesc pînă la ieșire.

Ne-a călăuzit prin grădină pînă la grilajul de lănci și s-a oprit la o distanță prudentă de ieșire, contemplînd strada ce șerpuia în coborîre spre lumea reală, ca și cind s-ar fi temut să nu se evapore dacă mai înainta vreo cițiva pași. M-am întrebat cind ieșise ultima dată părintele Fernando din incinta colegiului San Gabriel.

— Mi-a părut foarte rău cind am aflat că Julián a murit, zise el cu voce liniștită. În ciuda a tot ce s-a întîmplat mai apoi și a faptului că ne-am îndepărtat cu timpul, am fost

prieteni buni, Miquel, Aldaya, Julián și cu mine. Inclusiv Fumero. Am crezut mereu că o să fim de nedespărțit, însă viața trebuie că știe ceva ce noi nu știm. N-am mai avut prieteni ca ei și nu cred că voi mai avea. Sper să găsești ceea ce cauți, Daniel.

26

Era aproape miezul dimineții când am ajuns pe promenada Bonanova, fiecare retras în propriile gânduri. Nu aveam nici o indoială că ale lui Fermín se concentrau asupra sinistrei apariții a inspectorului Fumero în povestea aceea. L-am privit cu coada ochiului și i-am observat chipul îngândurat, ros de neliniște. Un vâl de nori întunecați se întindea ca singele împrăștiat, revărsind așchii de lumină de culoarea frunzelor uscate.

— Dacă nu ne grăbim, are să ne prindă o ploaie zdravănă, am zis eu.

— Încă nu. Norii ăștia arată de parcă am fi pe timp de noapte, au un aspect de vînătaie. Sînt din aceia care așteaptă.

— Să nu-mi spui că te pricepi și la nori.

— Când trăiești în stradă, înveți mai multe decît ai vrea să știi. Numai cînd m-am gîndit la Fumero, mi s-a făcut o foame îngrozitoare. Ce-ai zice să ne purtăm pașii spre Plaza de Sarriá și să bifăm două gustări de omletă cu multă, multă ceapă?

Ne-am îndreptat spre piața cu pricina, unde o ceată de bătrînei cochetau cu porumbeii din partea locului, reducînd viața la un joc de firimituri și de așteptare. Am ocupat o masă lingă ușa barului, unde Fermín a început să dea gata în legea lui gustările, a lui și a mea, o halbă de bere, două ciocolate și o cafea triplă cu mult rom. Ca desert, a tras un Sugus. La masa alăturată, un bărbat îl privea pe Fermín pe furis, pe deasupra ziarului, gîndind probabil la fel ca mine.

— Nu știi unde izbutești dumneata să viri toate astea, Fermín.

— În familia mea am avut dintotdeauna un metabolism accelerat. Soră-mea Jesusa, fie-i țărina ușoară, era în stare să infulece o omletă din șase ouă, cu tobă și usturoi proaspăt, în toiul după-amiezei, iar apoi să se remarce la cină ca o hămesită. Era numită „Ficăței”, fiindcă suferea de halena. Sărăcuța. Era leită eu, știi? Avea exact aceeași mutră și același trup de la munte, mai curînd slăbănog. Un doctor din Cáceres i-a spus o dată maică-mii că noi, cei din neamul Romero de Torres, eram veriga lipsă dintre om și rechinul-ciocan, fiindcă nouăzeci la sută din organismul nostru e cartilagos, concentrat mai ales în nas și în pavilionul auditiv. În sat, pe Jesusa o confundau adesea cu mine, fiindcă sărmanei nu i-au crescut sinii niciodată și a început să se bărbierească înaintea mea. A murit de ftizie la douăzeci și doi de ani, fecioară pînă la capăt și îndrăgostită în taină de un preot evlavios, care, cînd o întâlnea pe stradă, îi spunea mereu: „Bună, Fermín, de-acum te-ai făcut ditamai bărbățelul”. Ironii de-ale vieții.

— Ți-e dor de ei?

— De familia mea?

Fermín ridică din umeri, ancorat într-un suris nostalgic.

— Ce știi eu? Puține lucruri înșală mai abitir ca amintirile. Uită-te la preot... Dar dumitale? Ți-e dor de mama?

Am coborît privirea.

— Mi-e tare dor.

— Știi ce-mi amintesc cel mai mult de la maică-mea? întrebă Fermín. Mirosul ei. Mirosea mereu a curat, a pîine dulce. Era totuna dacă muncise toată ziua la cîmp ori dacă purta aceleași boarfe o săptămîină întreagă. Ea mirosea întotdeauna a tot ce e mai bun pe lumea asta. Și să știi că era o necioplită. Înjura ca un birjar, dar mirosea ca prințesele din basme. Sau, cel puțin, așa mi se părea mie. Dar dumneata? Ce-ți amintești cel mai mult despre mama dumitale, Julián?

Am șovăit o clipă, adunîndu-mi puțin cîte puțin cuvintele care se împotriveau să capete glas.

— Nimic. Nu-mi mai pot aminti de mama de ani de zile. Nici cum era chipul ei, sau cum îi era glasul, sau mirosul. Toate s-au pierdut în ziua cînd l-am descoperit pe Julián Carax și nu s-au mai întors.

Fermín mă urmărea precaut, măsurîndu-și răspunsul.